

TĖVIŠKĖS

AIDAI

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

Nr23 (1665) 1989 m. birželio mėn. 20d.

XXXIV M E T A I

Melbourne

Arkivyskupas Jurgis Matulaitis Kaune

Atsiminimų nuotrupos

M.J. ADOMAITIS

Kaip apaštalinis vizitatorius arkivysk. Jurgis Matulaitis atvyko į Kauną 1925 metų gruodžio viduryje. Laikas buvo neramus. Pavasarį po demonstracijų prieš Vatikaną visuomenės įkarštis dar nebuvo atslūgęs. Vatikano atstovui arkivysk. Antaninui Zechiniui išvykus, Vatikano atstovybėje buvo likęs tik prel. Luigi Faidutti kaip charge d'affaires laipsnio atstovas. Jurgio Matulaičio paskyrimu apaštalinio vizitatoriumi stebėjosi visi - lietuviai paskirtas atstovauti Sv. Tėvui Lietuvoje! Tai greičiausiai lėmė dvi aplinkybės: geri asmeniniai santykiai popiežiaus Pijaus XI su arkivysk. Matulaičiu ir Vatikano valstybės sekretoriaus kard. Pietro Gasparrio išmintis bei palankumas.

Kard. Gasparri buvo žymus diplomatas ir daugelį metų Vatikano valstybės sekretorius. Jis jau 1919 metų vasarą Lietuvos delegacijai iš kunigų Bielskaus, Grigaičio ir Staugaičio buvo pažadėjęs Lietuvos pripažinimą de iure, kai tik pripažins didžiosios valstybės. Pažadą ištesėjo. Kai 1922 m. liepos pabaigoje Jungtinės Amerikos Valstijos pripažino Lietuvą de iure, Vatikanas taip pat tai padarė spalio viduryje. O ambasadorių konferencija (Prancūzija, Anglija, Italija ir Japonija) tepripažino Lietuvą de iure tik gruodžio pabaigoje.

Arkivysk. Jurgis Matulaitį pirmą kartą pamačiau, kai jis 1926 m. vasario pirmąjį sekmadienį Kauno studentams ateitininkams skaitė paskaitą. Jų susirinko daug. Universiteto rūmų 1-oji salė buvo pilna. Arkivysk. Jurgis Matulaitis kalbėjo apie mokslą ir pasiruošimą gyvenimui. Norint pasisekimo, sakė jis, reikia atsistoti į kietą kėdę. Paskutinius žodžius pabrėžiu, nes juos aiškiai prisimenu ir dabar. Baigdamas paskaitą, arkivyskupas priminė, kad tą dieną bažnyčiose buvo minima popiežiaus Pijaus XI-ojo ketverių metų popiežiavimo sukaktis ir suteikė apaštalinį palaiminimą.

Kaip vizitatorius arkivysk. Jurgis Matulaitis neapvyklė nei Lietuvos, nei Vatikano. 1926 m. balandžio 4d. Pijus XI paskelbė bulą Lituanorum gente apie bažnytinės provincijos įsteigimą Lietuvoje. Pagal ją Žemaičių vyskupija buvo padalyta į tris vyskupijas - Kauno, Panevėžio ir Telšių. Lietuvai priklausanti Vilniaus vyskupijos dalis tapo Kaišiadorių vyskupija. Klaipėdos krašto katalikams įsteigtas mažesnis bažnytinės administracijos vienetas Prelatūra ir ją valdyti pavesta Telšių vyskupui.

Vyskupais paskirti šie dvasininkai: prel. Justinas Staugaitis - Telšiams, kan. Kazimieras Paltarokas - Panevėžiui, kan. Juozapas Kukta - Kaišiadoriais ir kun. Mečislovas Reinsys - pagalbininku su paveldėjimo teise, arba koadjutoriumi - Vilkaviškiui. Vilkaviškio vyskupu ordinaru gi paskirtas buvęs Seinų vyskupas

Antanas Karosas. Vyskupiškų konsekracijų iškilmės vyko Kauno bazilikoje nuo balandžio 25 iki gegužės 16d. Per Seštines (gegužės 3d) arkivysk. Jurgis Matulaitis iš bazilikos sakyklos paskelbė popiežiškosios bulos turinį ir įvesdino pirmąjį Lietuvos metropolitą arkivysk. Juozapą Skvirecką.

Konkordato sudarymas kiek užtruko. 1926 m. Lietuva pergyveno valstybinės santvarkos krizę. Gegužės mėnesį - posūkis kairėn, gruodyje - posūkis dešinėn. Konkordatą Matulaitis paruošė, bet jis buvo pasirašytas jau po jo mirties.

1927 m. sausio 27-29d. Kaunas išgyveno gaudų gedulą. Tai arkivysk. Jurgio Matulaičio mirtis ir laidotuvės. Mirė jis sausio 27d. anksti rytą. Apie tai iš popietinės spaudos sužinojo visus miestus. Kai 27 dienos vakarą velionio kūnas buvo lydimas iš Hagentorno ligoninės į marijonų bažnyčią, Laisvės alėja buvo pilna žmonių. Panašiai ir 28d. pavakarę, kai karstą perkėlė į baziliką.

Sausio 29d. rytą pamaldos bazilikoje prasidėjo 9 ar 10 val. Egzekvijas giedojo visi vyskupai. Mišias laikė arkivysk. Juozapas Skvireckas, pamokslą pasakė vysk. Mečislovas Reinsys. Į pamaldas atvyko ir prezidentas Antanas Smetona su žmona, lydimas ministrų bei aukšto laipsnio kariškių. Bazilika buvo pilna žmonių. Karstą nunešus į kriptą, iš bazilikos zakristijos per garsiakalbį

pasakyta nemažai kalbų. Turininga ir stilinga prezidento Smetonos kalba tuojau buvo išspausdinta tautininkų sąjungos dienraštyje Lietuvoje. Kalbėdamas ateitininkų vardu, prof. Pranas Dovydaitis priminė velionio paskutinio palaiminimo žodžius marijonams „rikiuokitės ir aukokitės“, kiek plačiau paaiškindamas jų prasmę.

Iš ano meto spaudos atsimenu kan. Juozo Tumo-Vaižganto žodžius, skaitytus bene tame pačiame dienraštyje Lietuvoje. Matulaitis mirė in odore sanctitatis (Matulaitis mirė kaip šventasis). Dabar, po 60 metų, Bažnyčia tai oficialiai pripažino.

Arkivysk. Jurgis Matulaitis gimė ir mirė Lietuvoje, nors daug metų gyveno už jos ribų. Jis gimė Matulaičiu ir beatifikacijos procese vėl tapo Matulaičiu, nors nuo seminarijos laikų buvo vadinamas Matulevičium ir pats taip pasirašinėjo. Naujųjų amžių istorijoje tarp daugelio nežinomų lietuvių šventųjų jis pirmas papuošiamas altoriaus garbe ir bus vadinamas palaimtuoju Jurgiu Matulaičiu. Jo beatifikacija labai svarbus įvykis mūsų katalikiškos tautos gyvenime, o taip pat ir pasaulinėje plotmėje.

Pasaulinis Bankas sulaukė komunistų valdomai Kinijai \$80 milijonų paskolą ir virš \$933 milijonų statybos projektams dėl įvykdytų barbariškų žudynių.

Birželio 14-toji

Suvirpo motinos Tėvynės kūnas
Skausmai sukaustė širdį jos,
Kai auštantį birželio rytą
Tarpdury išvydo rytų banditą.

Suklyko kūdikiai motinų glėby
Suklupo dusdama močiutė prieklėty
Vikriai įgudęs rusas švaistė buožę
Pusnuogius grūdo, stūmė į gurguolę.

Suūžė, sušlamo bejėgiai sodai
Kai vežimų voros slinko iš kaimų
Ir staugė vienišas šunelis
Palikęs saugoti tuščių namų.

Raudojo mūsų žemė
Išleisdama užkaltus ešalonus
Ir alpo širdys tremiamųjų
Kai atsiverė durys „rojaus“.

Liko pakelės lavonais nuklotos
Apsilaušę veidai - naktys
nemiegotos

Seimos išblaškytos liko nežinioj
Į 1g metų praslinko skausme ir
kančioj.

Sena motinėle mirė vieniša
Ašarotos akys užgėso skausme
Jos sūnūs ir dukros Sibiro varge.

Niekad nepamiršim tų baisių dienų
Kurios mus atskyrė nuo brangių
žmonių.

Sodybietė

Lietuvos deputatai išlydėti į Maskvą

Maskvoje prasidės naujai išrinktų TSRS liaudies deputatų suvažiavimo pirmoji sesija. Joje dalyvaus ir Lietuvos deputatai, kurie gegužės 20 dieną Vilniaus Kalnų parke įvykusio mitingo metu buvo išlydėti į Maskvą. Mitinge, tarp kitų kalbėjo ir Lietuvos komunistų partijos pirmasis sekretorius Algirdas Brazauskas, pabrėžęs, kad Maskvos suvažiavime reikia siekti maksimalaus sąjunginių respublikų savarankiškumo, tiek ekonominėje, tiek ir politinėje plotmėje. Savo kalbą jis užbaigė Tautos himno žodžiais: Vardan tos Lietuvos, vienybė tezydi.

Mitinge žodį tarė taip pat Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio pirmininkas Vytautas Landsbergis, kuris atkreipė dėmesį į pradėtą svarbų darbą ir nurodė kai kuriuos užsibrėžtus uždavinius, pavyzdžiui, paskelbti negaliojančiais kai kuriuos lietuvių teises varžančius įstatymus ir parengti naujus, kaip antai tautinės mokyklos, valstiečių ūkio, Lietuvos pilietybės. Tokie įstatymai, pažymėjo Landsbergis, džiugina kiekvieną lietuvių ir nuramins kiekvieną nelietuvių, rimtai įsiskaičiusį.

Drauge su Lietuvos deputatais, gegužės 21-22 dienomis į Maskvą išvyko ir Persitvarkymo Sąjūdžio sekretoriato atstovai, kuriems pavesta užmegsti kontaktus su kitų respublikų deputatais, parengti įvairius dokumentus Lietuvos interesus liečiančiais klausimais. Į Maskvą buvo išvežta keliolika tūkstančių egzempliorių Sąjūdžio leidžiamų laikraščių rusų kalba - Lietuvos siekių propagandai.

Į Maskvą išvykstančius Lietuvos deputatus, tarp kitų, pasveikino Lietuvos tarptautinės koordinacinės asociacijos darbo grupė, kuri išreiškė viltį, jog deklaracijos apie Lietuvos valstybinį suverenitetą priėmimas, suteiks deputatam papildomų moralinių ir fizinių jėgų ir toliau kovoti, atstatant Lietuvos valstybingumą, deramai atstovauti brangiajai Lietuvai.

(LIC)

Nekuklūs Lietuvos lenkų norai

Nori valstybės valstybėje

BRONIUS KVIKLYS

Mūsų specialus bendradarbis Čikagoje

Siandieną Lietuvoje, kuri pergyvena tautinio atgimimo dienas, kai visa tauta stengiasi atgauti suverenumą, deja, atgimsta ir labai aktyviai prieš lietuvius ima reikštis dvi didžiosios tautinės mažumos: rusai ir lenkai. Neparėmę Lietuvos persitvarkymo Sąjūdžio, šios dvi grupės sudarė savo „sąjūdį“, trigalviu pavadinimu: „Vienybė“, „Jedinstvo“, „Jednošč“. Ši organizacija iškilo tuoju pat, kai Auščiausioji taryba lietuvių kalbą paskelbė valstybine kalba. „Jedinstvo“ aiškiai pasisakė prieš lietuvių kalbą ir visi ženklai rodo, kad aiškiai pasisakys prieš ruošiamą pilietybės įstatymą, galimą imigracijos bei kolonizacijos suvaržymą. Tokią jų mažumos nuomonę ypatingai formuoja lenkų visuomenės veikėjai. Lietuvos izdo lėšomis leidžiamas dienraštis lenkų kalba „Czerwony sztandar“, lenkų šovinistų redaguojamas, nuolat smarkiai puola lietuvių tautinio atgimimo bei Persitvarkymo Sąjūdį. Vienas jų didžiausių vadovų, J. Ciechonovičius pareiškė, kad jis, „nei kaip komunistas, nei kaip lenkas, negalys „paritarti Sąjūdžiui“. Panašiai galvoja Lietuvos lenkų dauguma. Buvo nuspręsta „nepulti Sąjūdžiui į kojas“, nors to niekas iš Sąjūdžio žmonių niekada nereikalavo.

Užuot ėję su lietuvių tauta, Lietuvos lenkai pasuko į sąjungą su vientiniais bei maskviniais rusais. Vyksta sustiprinta Lietuvos lenkų rusifikacija, nieko gera nežadanti nei lietuviams, bei patiems lenkams. Pirmiausia lenkams užkliūna lietuvių kalbos, kaip valstybinės, įstatymas. O tokį nuostatą paskelbti reikėjo savigynos tikslais — kad lietuvių kalbos Lietuvoje neištiktų toks likimas, koks sov. Gudijoje ištiko gudų, Karelijoje - karelių kalbas ir pan.

Bet kiek gi yra dabartinėje Lietuvoje lenkų? Apie jų atsiradimą mes esame nekarta rašę: tai daugiausia sulenkėję lietuviai arba gudų, lenkų, lietuvių kalbų mišiniu kalbą „tuteišai“, 1979 m. gyventojų surašymo metu buvo priskaičiuota 247,000 lenkų, arba 7.3% visų Lietuvos gyventojų. 1989.1.12 surašymo metu Lietuvoje buvo 3,690,000 gyventojų. Oficialūs duomenys tautybėmis nėra paskelbti, bet apskaičiuojant pažymima, lenkų gali būti apie 270,000 arba apie 7%. Tai nemaža tautinė grupė, bet vis dėlto ne valstybės visuma.

Ar lenkai Lietuvoje persekiojami ir kokias institucijas jie turi? Šiuo metu veikia 92, jų mokyklos. Lietuvos valdžia niekad neneigė ir neneigia lenkams teisės turėti savo mokyklas, vaikų darželius. Kasdien valdžios lėšomis išleidžiamas lenkų dienraštis „Czerwony sztandar“, lenkų kalba dubliuojami Trakų, Salčininkų, Vilniaus rajonų

laikraščiai, „Tarybinės moters“ žurnalas „Kobieta radziecka“. Visus juos remia valstybės ar partijos išdas. Lenkų kalba leidžiama visa eilė žmonių biuletenių, spausdinami vadovėliai, knygos lenkų kalba. Labai daug knygų atvežama iš Lenkijos: jos dovanojamos lenkiškoms mokykloms. Vilniaus kioskai laisvai pardavinėja Lenkijoje išleidžiamus puošnius žurnalus, laikraščius. Laisvai pardavinėjama religinė literatūra lenkų kalba. Lietuvoje veikia keletas lenkų dainų bei šokių ansamblių, be to, atvažinėja iš Lenkijos įvairūs ansambliai, artistai, solistai. Ruošiami projektai steigti lenkų studentų grupes aukštosiose mokyklose. Lenkų tautybės studentai turi galimybę studijuoti Lenkijos aukštosiose mokyklose ir vėl grįžti į Lietuvą. Žodžiu, Lietuvos lenkai turi labai tvirtą 40-ies milijonų Lenkijos vaslybės užnugarį ir juo naudojasi. Be to, Lietuvos lenkų pretenzijas remia ir rusai.

Tačiau, nežiūrint labai plačios kultūrinės autonomijos Lietuvos lenkai per „Jedinstvo“ sąjūdį kelia visą eilę naujų reikalavimų. Jie reikalauja leisti jų spaudoje, lenkiškos televizijos laidose naudoti lenkiškas lietuviškų vietovardžių formas, pvz., Wilno, Kowno, Ponewiesz ir pan. Reikalauja jų pavardes rašyti be lietuviškų linknių galūnių; jiems jau palikta tiesė rašyti - ovič, ievič. Toliau - leisti įsteigti Vilniuje Lenkijos liaudies respublikos konsulatą; suteikti lenkų kalbai trečios valstybinės kalbos Lietuvoje statusą (šalia lietuvių ir rusų kalbų). Štai kodėl jie priešinasi lietuvių kalbos paskelbimui valstybine, nors kalbos įsakas užtikrina kitakalbams teisę kreiptis į įstaigas ir nelietuviškai.

Reikalavimų viršūnė, politinis tikslas paskelbti autonomiją Vilniaus, Salčininkų rajonams, kur jie tvarkytusi visiškai savarankiškai. Iš viso, susidaro įspūdis, kad į pietryčių Lietuvą jie žiūri kaip į lenkų bei lenkijos tėvoniją. Užmiršamas faktas, kad dabar Vilniuje yra 582,000 gyventojų (1989.1.12 surašymo duomenimis), o lietuvių Lietuvos sostinėje yra daugiau, kaip iš viso Lietuvoje lenkų. Mums atrodo, kad savo sostinės likimą turi teisę spręsti ne lenkai, o šeimininkai - lietuviai.

Iš tiesų, Vilniaus krašte skriaudžiami ne lenkai, bet lietuviai. mat daugelyje vietovių ten veikia lenkiškos bei rusiškos mokyklos, kurias turi lankyti ir lietuvių vaikai. Taigi jie yra lenkinami bei rusinami pačioje Lietuvoje. Kai kuriose vietovėse lietuviai neturi lietuviškų mokyklų bei klasių, kurias jie turėjo Pilsudskinės Lenkijos okupacijos metais.

Vilniaus rajone, pasų duomenimis, lenkų priskaičiuojama 62,000, o lenkiškai mokosi tik 3,500; lenkiško rajono laikraštį prenumeruoja vos 3220 Trakų rajone, kur lenkų priskaičiuojama apie 20,000, lenkiškas rajoninis laikraštis teturi vos 690 prenumeratorių. Ten lenkai skaito daugiausia rusų kalba leidžiamus laikraščius. Taigilenkai nepasilieka lenkais, netampa lietuviais, bet rusėja.

Gudijoje, kur pagal 1979 m. duomenis gyvena 403,169 lenkų, taigi žymiai daugiau kaip jų yra Lietuvoje, nėra nė vienos lenkiškos mokyklos, jokio lenkiško kultūrinio židinio, nei laikraščio, nei televizijos bei radijo laidų. Panašiai yra ir Ukrainoje bei kitose sovietinėse respublikose. Ir dėlto, rodosi, lenkai daug nešaukia, nereikalauja. O šaukia - rečia prieš Lietuvą, kur jie turi daug organizacijų, institucijų, mokyklų, laikraščių. Reikia dar pridėti, kad daugelyje Vilniaus krašto L.R. bažnyčių lenkams yra laikomos pamaldos jų kalba.

Lenkijos sienų problemos buvo išspręstos 1945 metais, tačiau barjeras nyko ir tebenyksta labai pamažu. ir dabar nevengiama rašyti, kad „Lenkijos valstybės dabartinės sienos nustatytos ne jos valia“. Vadinasi, jos gali būti keičiamos. Bet keistis gali nebūtinai Lenkijos naudai. Susijungę Vietnamas, jungiasi Korėjos, pradedama griauti geležinė uždanga, gal netrukus jungsis ir abidvi Vokietijos. Lenkų nerimą kelia, o kaip bus su Oderio - Neisės siena?...

Bet dabartinėje Lenkijoje yra nemaža šviesių protų, kurie linę Lvovo - Vilniaus problemas laikyti jau išspręstomis. Tačiau mums gaila, kas dalis Lietuvos lenkų, kurių gyslose yra daug lietuviško kraujo, dairosi ne į savo senąją tėvynę Lietuvą, bet į Lenkiją. Gerai, kad Lietuvos laisvės lyga ragina: „Padėkime sąmoningai rusinamiems savo broliams, netoleruokime antilenkiškų nuotaikų“. Ta kryptimi turėtų veikti ir lietuviškoji išeivija.

Ukrainiečių katalikų bado streikas Maskvoje

Milicininkai Maskvoje areštavo penkis ukrainiečius katalikus, ką tik pradėjusius bado streiką viešbutyje „Maskva“, kuriame yra apsistoję ukrainiečių atstovai liaudies deputatų kongrese. Penki areštuotieji ukrainiečiai katalikai bado streiku norėjo atkreipti ukrainiečių deputatų dėmesį į Ukrainos katalikų Bažnyčios beteisę padėtį. Spaudos agentūros šia proga pažymi, kad ukrainiečiai katalikai, negausiomis grupėmis, pastaruoju laiku Maskvoje pakartotinai surengė protesto demonstracijas ir bado streikus dėl jų Bažnyčios beteisės paties ir reikalaujanti jos įteisavimo.

LRTV

Published by Dr. Pranas Dauknyš
18 Henry St., Kensington 3031
President of the Lithuanian
Catholic Federation

ĮVYKIAI

Canberra. Prof. Des Ball - strategijos ir gynybos centro vedėjas Australijos tautiniame universitete - susekė, kad Sovietų ambasada Canberroje be leidimo naudoja slaptą aukšto dažnumo radijo siųstuvą ir siunčia šifruotas transmisijas į Maskvą.

Canberra. Opozicijos generalinis prokuroras liberalas Mr Brown reikalauja, kad Australijos vyriausybė patrauktų Kinijos komunistų valdžią į Tarptautinį teismą už 10,000 taikiai demonstruojančių studentų skerdynes, 60,000 sužeistų. Toks gyvuliškas barbarizmas negali praėti nenubaustas.

Australijos paštas laišku persiuntimo pakėlimą atidėjo iki rugšėjo mėnesio, tada vidaus laiško persiuntimas kainuos 41 centą, o nuo liepos 3d. siuntinių persiuntimą pakelia 9%.

Kinijos žudynėmis sutriuškinus studentų demokratijos reikalavimus, slaptoji policija jau pradėjo areštuoti nuo žudynių gyvus išlikusius demonstravusius studentus. Komunistų valdžia nori įrodyti, kad demonstravo tik chuliganai ir tik jie žudė nekaltus žmones ir kareivius.

Reuterio tarptautinė žinių agentūra praneša iš Maskvos Vakarų Vokietijos ambasados žinią, kad Vakarų Vokietijos valdžia surado 1939m. žemėlapi, pasirašytą sovietų diktatoriaus Stalino su nacių Vokietija dėl Europos pasidalinimo. Surado ir slaptus dokumentus, kur Pabaltijo valstybės - Lietuva, Latvija ir Estija, taip pat ir rytų Lenkija, atiduota Sovietų Sąjungai. Vakarų Vokietijos ambasados Maskvoje diplomatas pasakė, kad tai geriausias įrodymas, kad Sovietų Sąjunga su jėga per prievartą okupavo Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Paryžius. Prancūzijos avaičijos šventėje birželio 7d rusai pasirodė su 10 naujausių lėktuvų, bet vienas jų - MIG 29 - sprausminis naikintuvas staiga trenkė į žemę beveik tik 300 metrų nuo žiūrovų minios. Naikintuvo pilotas tik keliom sekundėm prieš katastrofą spėjo iššokti iš lėktuvo, bet jo parašiusas jau nebespėjo pilnai išsikleisti. Pilotas nukrito ir liko sunkiai sužeistas.

Reuterio agentūra birželio 9d. pranešė, kad sovietų kongrese 2,250 deputatų posėdyje kilo aštrūs ginčai tarp Gorbačiovo naujai paskirto generalinio prokuroro Alexander Sukharev ir vyresnio tardytojo, iškilus politiniam skandalui. Apie 50 Lietuvos deputatų, rodė televizija, protestavo ir išėjo iš salės dėl ginčitino balsų panaudojimo komisijos sukūrimo ir siekė, kad jų pozicija būtų formaliai užregistruota. Lietuvius dar pasekė keli deputatai iš Estijos ir Latvijos.

Izraelis ant anarchijos bedugnės kranto - praneša „The Australian“ birželio 10-11. Izraelio žmonės chroniškai pasidalinę politiškai, religiniai, etniškai ir socialiniai, visuomet juose slypi civilinės nesantaikos sėklos. Savitarpio neapykantos ugnis plinta Vakarų Jordano ir Gazos okupuotose srityse. Kyla baimė dėl civilinio karo žydų tarpe. Kolonistai žydai arabų okupuotose žemėse padeginėja arabų medžius, kviečių laukus, išdaužo namų langus, saulės šildymo įtaisus ant arabų namų stogų.

TEVIŠKES AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mieldažys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$25. Kituose kraštuose \$30. Atskiras numeris 50c. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$1.50. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

Mes reikalaujame laisvės Lietuvai

Prisiminimuose, birželis - šiltas ir gražus vasaros mėnuo tėviškės laukuose. Ūkininkai šienavo aukštai pakeltais žiedais pasipuošusius pievas. Naujai pažvyruotais vieškeliais riedėjo arkliais traukiami vežimai, skubėjo tarp miestinio susisiekiimo autobusai ir automobiliai. Bet tie, gražiomis spalvomis dažyti, birželio prisiminimai liko toli, toli.....Birželis daug stipriau lietuviui primena nelaimės pradžią. Primena 1940 metais prasidėjusią Lietuvos okupaciją ir po to sekusį žiauriausią XX-to amžiaus komunizmo sukurtą melą, apgaulę ir terorą. 1941 m. pradėti masiniai mūsų brolių ir sesių tremimai iš Lietuvos tęsėsi iki 1955 metų. Be jokio kaltinimo, nuo savo tėvų paveldėtos žemės, vežė ūkininkų šeimas. Iš istaigų į sunkvežimius krovė tarnautojus. Iš bažnyčių nelaisvėm vedė vyskupus ir kunigus. Daug kas iš mūsų matėme tremiamų ašaras ir vaitojimus. Pasitraukę į Vakarus, nematėme, bet vis jautėme tremtinių kančias atliekant sunkiausius darbus, pergyvenant šaltį, badą ir iškankintų artimųjų mirtį. Mes jų negalime užmiršti.

Prisimindami ir pagerbdami tautos kankinius, gausiai dalyvausime ruošiamuose minėjimuose, rodykime šio krašto gyventojams mums padarytą skriaudą.

„Lietuvos žemė yra nekartą aplaistyta savo žmonių krauju; jų kančios įdiegia stipresnę tautinę dvasią naujiems tautos herojams“, sako Liudvikas Simutis, buvęs kalnys, iškentėjęs daug metų įvairiose Sibiro koncentracijos stovyklose ir kalėjimuose.

Taip. Lietuva turi naujų tautos herojų. Jie su tvirtu tautiniu susipratimu ir nepalaužiama valia jau plečia kelią į nepriklausomybę. Jie pažadino tautą pagristais reikalavimais. Jų pastangomis, su atgimusios Lietuvos gyventojų

masine parama, šiandien Gedimino pilies bokšte plevėsuoja tautinė vėliava. Laisvai giedamas Tautos himnas. Lietuvių kalba yra Lietuvos valstybinė kalba. Tikintiesiems gražinta Vilniaus katedra, Klaipėdos ir kitos bažnyčios. Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio kandidatai triuškinantys laimi rinkimuose. Tai prošvaitės, kurios mus džiugina. Tikėkime, kad jų bus daugiau. Kad ir nelengvas kelias į Nepriklausomybę, bet jis galimas griūnant komunizmo imperijai.

Mūsų tautos laisvei viltis stiprina ir Sovietų Sąjungos Aukščiausios Tarybos nutarimas paskirti specialią komisiją ištirti Molotovo-Ribbentropo paktą ir jo pasekmes. Taip pat, pažadėta tyrinėti KGB ankstyvesnius nusikaltimus.

Mūsų liudnos tremtinių prisiminimo ir pragiedrulių pasireiškimo Lietuvoje proga, suprasdami dar tolimus siekius, būkime vieningi savo bendruomenėje. Remkime mūsų brolių pastangas tėvynėje atstatyti Nepriklausomą Lietuvą.

ALB Krašto Valdyba

Dr. Petras Kisielius neįleistas į Lietuvą

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis pasiuntė telegramą Sovietų užsienio reikalų ministerijai Maskvoje, griežtai protestuodamas prieš valdžios savivaliavimo aktą Maskvos Seremietevio aerouoste, kai į Sovietų Sąjungą nebuvo įsileistas Jungtinių Amerikos Valstybių pilietis dr. Petras Kisielius, turėjęs dalyvauti Lietuvos gydytojų suvažiavime Vilniuje.

Tokio pobūdžio valdžios veiksmus, rašo telegramoje Persitvarkymo Sąjūdis, laikome stalinizmo pasireiškimu, mūsų respublikos suverenių teisių pažeidimu. Sąjūdis reikalauja, kad kaltininkai būtų nubausti. Dr. Petras Kisielius, buvęs Ateitininkų vadovas, kaip jau esame pranešę, gegužės 18 dieną buvo sulaikytas Maskvos tarptautinio aerouosto pasų kontrolės pareigūnų, kurie po aštuonių valandų pranešė, kad jam per klaidą buvo išduota viza ir kad „iš aukščiausių“ atėjęs įsakymas jo neįsileisti. Petras Kisielius buvo pareigūnų įsodintas į lėktuvą ir sugrąžintas į Vakarų Vokietiją, tuo būdu jam sutrukdant dalyvauti Lietuvos gydytojų VI-jame suvažiavime.

Vakarų pasiekė Lietuvos gydytojų suvažiavimo priimta tokio turinio rezoliucija.

Lietuvos gydytojų VI-asis suvažiavimas, remdamasis fizinės ir psichinės sveikatos vienove, smerkia vienpartinę totalitarinę sistemą, nes - vienpartinė diktatūra ne tik negarantuoja asmenybės socialinės apsaugos, bet ir nuolat pažeidinėja elementariausias žmogaus teises, naudodama prievartą, naikina humanistines vertybes, sukelia šimtmečiais susiklosčiusių kultūrinių eroziją. Vienpartinė diktatūra yra pati sau tikslas. Žmogaus ar žmonės jai nėra jokia vertybė. Vienpartinė diktatūra sukelia nuolatinio pavojaus ir nesaugumo atmosferą, kuri žaloja žmonių psichinę sveikatą. Lietuvos gydytojų suvažiavimas, pažymima rezoliucijoje, pasisako už tautų apsisprendimo teisę ir taiką be aneksijų ir kontribucijų. LRTV

Ukrainos katalikų Bažnyčios dvasininkų bado streikas

Šeši uždraustosios Ukrainos katalikų Bažnyčios dvasininkai - trys vyskupai ir trys kunigai, trečiadienį Maskvoje paskelbė bado streiką, reikalaudami, kad juos priimtų atsakingi sovietinės valdžios pareigūnai. Ukrainiečiai dvasininkai, tarp kurių yra vyskupas Pavlo Vassilik, prieš dvejus metus išėję iš pogrindžio, jau ketvirtą kartą atvyksta į Maskvą, siekdami susitikti su atsakingais valdžios pareigūnais ir jiems perteikti prašymą, kad sovietinė valdžia vėl įteisintų Ukrainos katalikų Bažnyčią, kuri pokario metais buvo Stalino panaikinta ir nuo to laiko yra priversta veikti pogrindyje. Valdžios pareigūnai, betgi, iki šiol atsisakė pasimatyti su ukrainiečiais dvasininkais. Dėl to trečiadienį, šeši ukrainiečiai dvasininkai, apsirengę kunigiškais drabužiais, Sovietų Sąjungos aukščiausiosios tarybos rūmų priangyje Maskvoje pradėjo bado streiką. AFP

Sovietinio žemės ūkio problemos

Sovietų Rusijos ekonominis bankrotas pasireiškė netik technologiniame industrijos atsilikime, stachanivietiška gaminant broką ir to paties nespėjant pagaminti kiek penkmečio plane nustatyta, bet ir žemės ūkyje.

Po bolševikų revoliucijos sunaikinus pažangesnius ūkininkus ir sugrąžinus baudžiavos laikus, visus suvarant į kolchozus arba valdžios dvarus sovchozus, prasidėjo bado metai. Ukrainoje nuo bado mirė 7 mil., o pačioje Rusijoje virš 4 mil. žmonių.

Prieš revoliuciją, caro laikais, vien tik Ukraina išmaitindavo visus savo ir Rusijos gyventojus. Jie dar net eksportuodavo didelius kiekius javų į Vakarų Europos industrinius kraštus. Kur tik komunistai ateina naikindami privačią nuosavybę prasideda badas. Tas dabar vyksta Etijopijoje, Mozambike ir kituose kraštuose, kur įsigalėjo bolševikienė betvarkė.

Komunistai visai nesigėdina visur girtis, kad jų sistema esanti pažangiausia pasaulyje, bet pavertus laisvus ūkininkus baudžiauninkais, Sovietų Rusijos gyventojai pradėjo badauti ir reikėjo už carinės valdžios paliktą auksą pirkti kviečius Amerikoje, Kanadoje, Argentinoje ir Australijoje, kad sovietinis darbininkas išdirbęs pilną nustatytą darbo normą galėtų nusipirkti bent 400 gramų duonos.

Komunizmo sistemai pasukus pažangos laikrodį 100 metų atgal, prasidėjo skurdas ir nenuostabu, kad alkanas darbininkas industrijoje iš nieko gamino nieką ir to paties per mažai tepagamino. Komunistinė Rusija pralenkė senovės Romos imperiją, kuri irgi naudojo vergų darbą. Sovietai turi apie 64 mil. baudžiauninkų (Serf's) ir 12 mil. vergų koncentracijos stovyklose. Jie turi virš 5 mil. vyrų kariuomenėje ir pusantro mil. pasienio sargybnių, kad anot Internacionalo „Vergai nužemintieji“ nepabėgtų iš socialistinio rojaus.

Orbačiovo pradėtas persitvarkimo

Rašo Alb. Pocius

- perestroikos sąjūdis palietė netik pramonės darbininkus, bet ir žemės ūkio arba pagal jų terminą valstiečius. Žmonės atvirai pradėjo kelti klausimą kodėl po bolševikų revoliucijos per 70 metų, mes niekada neturėjome gero derliaus ir vis dar gyvendami pusiau alkani turime pirkti duoną kviečius pas tuos „Atsilikusius“ kapitalistus.

Komunizmo vadai ir trečiojo pasaulio marksistiniai socialistai, kovodami prieš kapitalizmą arba privačią nuosavybę nori, kad visi jų pilečiai būtų lygūs ir neturtingi, nes tada geriau galima visus laikyti partijos kontrolėje. Kaip pavyzdį galime paimti Australijos socialistus, kurie labai stropiai žiūri, kad jų pensininkas neturėtų jokio turto ir būtų tikri proletarai... Jų siauras protas neleidžia jiems suprasti, kad jeigu gyventojai yra neturtingi, tai ir visa valstybė pasidaro neturtinga. Sovietų Rusija yra tam geriausias pavyzdys, kad „nubuožinus“ gyventojus visi pasidarė neturtingai ir alkani proletarai.

Dabar visoje Sovietų Rusijoje pradėdamas kelti klausimą, kad visų jų imperijos nelaimių priežastis yra privačios nuosavybės panaikinimas ir žemės ūkio kolektivizacija. Vienas politbiūro narys kalbėdamas su spaudos atstovais atvirai prisipažino, kad žemės ūkio kolektivizacija yra visų nelaimių priežastis, bet sako: mes galime grįžti į privačią nuosavybę, nes tada visa komunizmo sistema sugriūtų ir partija turėtų prisipažinti, kad padarė klaidą, o kaip žinote partija niekada neklysta. Pagal jo aiškinimą ir supratimą, kad partija galėtų išsilaikyti valdžioje, tegul „Darbo liaudis“ vargsta ir toliau.

Valdžios bandymas kolchozų žemę išnuomoti valstiečiams neturi pasisekimo, nes niekas nenori savo nusavintą žemę nuomoti, beto valdžia nustatė labai aukštą nuomą ir didelius žemės mokesčius. Pagal kontraktą didžiąją dalį užaugintų produktų arba javų reikia parduoti valstybei už labai žemą valdišką kainą. Už likusius

parduotus produktus jau reikalauja kaip iš kokio kapitalisto mokėti aukštus pajamų mokesčius. Už trašas ir sėklą reikia mokėti išpūstas kainas arba dvigubai negu moka kolūkis. Nuomininkas yra traktuojamas kaip koks spekuliantas.

Valdžia skelbia, kad dabar Lietuvoje kolūkiai pagamina du su puse karto daugiau negu „krūvinais kapitalizmo metais“ bet dar toli, kad galėtų pasivyti Vakarų Europos laisvųjų ūkininkų produkciją, o pačios Rusijos baudžiauninkai pagamina tik pusę to ką pagamina lietuviai.

Sovietų komunistinė valdžia dabar atsidurė užburtame rate. Jeigu nori, kad gyventojai būtų sotūs, reikia atsakyti nuo kolektyvinių ūkių ir grąžinti ūkininkams atimtą žemę, bet tada neklaidingoji partija praras savo kontrolę. Nepakėlus gyvenimo standarto gali įvykti nauja revoliucija ir tada subirėtų Rusijos vergų imperija.

Orbačiovas galbūt ir norėtų pagerinti sovietinio piliečio gerbuvį, bet jis negali pažeisti partijos primato, nes tada jis pats būtų pašalintas iš valdžios, o į jo vietą galėtų ateiti partijos stalinistas, kuris vėl įvestų griežtą kontrolę ir pradėtų pūsti šalti Sibiro taigų vėjai.

Ignalinos pabaisa

Reuterio žinių agentūra pranešė apie Ignalinos atominėje elektrinėje įvykusią naują avariją, kuri, betgi, pagal turimas informacijas, laimingu būdu, nesukėlė pasekmių aplinkai. Avarijos detalės šiuo tarpu nėra žinomos, bet elektrinės viršininkas užtikrino, kad iš avarijos paliesto pirmojo reaktoriaus neprasiskverbė į aplinką radioaktyvios medžiagos. Reuterio agentūra primena, kad praėjusiais metais Ignalinos elektrinėje buvo kilę du pavojingi gaisrai, kad tiek Lietuvos, tiek ir kaimyninių kraštų gyventojai įskaitant skandinavus yra susirūpinę elektrinės nepakankamu saugumu, reikalauja, kad Ignalinos elektrinė būtų galutinai uždaryta. LRTV

Prieš dešimt metų pradėtos ekonomijos reformos kinų vado Deng iniciatyva pakėlė žymiai produkciją, ypač žemės ūkio. Industrijos modernizacija irgi pradėjo eiti į priekį. Japonai investavo net porą bilijonų. Amerikiečių, vokiečių ir australų firmos parodė savo pasitikėjimą su kiek mažesne suma. Viso pasaulio pramonininkai žiūrėjo į Kiniją kaip į kraštą didelių ekonominių galimybių. Staiga Kinijos vadai sunaikino svetimųjų pasitikėjimą ir Kinijos gerą vardą pradėję be reikalo žiauriai žudyti studentus reikalaujančius ne valdžios ar komunizmo pašalinimo, bet daugiau laisvės ir mažiau korupcijos.

Po mėnesį užsitęsusių studentų reikalavimų, vietoj tartis su demonstrantais, valdžia gegužės mėn. 20 d. paskelbė karo stovį Kinijos sostinėje. Tai padarė Kinijos ministrų pirmininkas Li Peng su Deng pritarimu. Kai nusiūsti išvaikyti studentus kariai atsakė šaudyti į savo tautiečius, valdžia pasijuto bejėgė ir atsidūrusi mirtinam pavojui. Vyriausias Kinijos, kartu ir jos karo jėgų vadas Deng Xiaoping nuskubėjo į tolimes Hubei provincijos sostinę Wuhan ieškoti karinės paramos prieš demonstrantus. Sukvietęs jam patikimus generolus, paruošė naują planą. Nuo Mangolijos pasienio buvo pasiūsta 27 armija sutikusi ugnim ir krauju „nuraminti“ studentus. Kariam buvo pasakyta, kad jie važiuoja sostinėn ir kariuomenės parada. Tik paskutiniu momentu jie sužinojo, kad jiems reikės numalšyti sukilimą sostinėje.

Be jokio gailesčio buvo šaudami, badomi durtuvais ir triuškinami tankais beginkliai studentai. Lavonai tuč tuojau buvo surinkti ir sudeginti. Tikro aukų skaičiaus valdžia neskelbia, bet skaičiuojama, kad žuvusių galėjo būti iki 10,000 o sužeistų gal net 40,000.

Persenę kinų vadai gal nepajėgė suprasti šitų skerdynių padarinių. Visas pasaulis pasipiktino, net ir komunistai, tokiu bereikalingu žiaurumu. Vos pradėjusiai ekonominiai atsigausti Kinijai teks vėl grįžti, bent laikinai, į stagnaciją ir vargą. Užsienio kapitalų investacija jau yra sustojus. Niekas nerizikuos savo kapitalo, kol nebus Kinijoje pastovios valdžios vertos pasitikėjimo. Industrijos

Kinija kraujuoja

Dr. Jonas Kunca

modernizacijai reikia sakyti, jei ne sudiev, tai bent iki pasimatymo nežinia kada. Apie 40,000 kinų studentų besimokančių Amerikoje, Australijoje, Kanadoje ir V. Eurojoje nežada grįžti į savo tėvynę, kol ją valdo tokie budeliai. Kinų mokslininkams, kurie dirbo prie lėktuvų industrijos ir elektronikos S. Amerijoje, jau yra atimtas leidimas. Nuostoliai Kinijai yra stačiai neapskaičiuojami. Ir viskas dėl degeneruotų poros senelių smegenų...

Kadangi technologinė ir ekonominė parama Kinijai gali ateiti vien iš Vakarų pasaulio, Kinijai yra svarbu kuo greičiau grįžti prie normalios valdžios, kuri testų pradėtas reformas. Iš S. Sajungos, su

kuria ką tik Kinija normalizavo santykius, Deng negali gauti, ko Kinijai reikia, nes pačiai S. Sajungai trūksta to pat: technologijos, kapitalo ir laisvos ekonomijos.

Kinijos įvykiai rodo, kad komunizmas eina prie galo ne vien S. Sajungoje, bet visur. Mėginimas prailginti jo egzistenciją teroru, kaip daroma Kinijoje, arba paviršutinėm perestroikos reformom, kaip mėginama Rusijoje, yra tik brangaus laiko gaišinimas. Lavonui įkvėpti gyvybę negalima. Kuriam komunistinio režimo krašte bus marksistinė sistema pakeista demokratine, ten prasidės greičiau tikras progresas.

Taip pat Vakarus per daug neįaudina galimybė, kad dabar Rusija eitų iš vien su Kinija prieš demokratinį pasaulį. Sajunga dviejų elgetų, kuriems reikalinga vakariečių išmalda, nustojo buvus pavojinga.

Išvežtųjų minėjimas Melbourne

Lietuvių išvežtųjų į Sibirą minėjimas buvo pradėtas pamaldomis St. John bažnyčioje, East Melbourne. Procesija su Lietuvos ir organizacijų vėliavomis įžengė į bažnyčią Parapijos chorui giedant Nuliūdo kapais apsiklojus tėvynėn.

Sv. Mišias atnašavo kun. Dr. Pranas Dauknyš. Skaitymus atliko jaunimas. Per pamokslą buvo paminėtas liūdnas išvežtųjų likimas. Sibiro lietuvių sukurtas maldynas, kaip paminėjo pamokslu metu, buvo įteiktas Jo Sventenybei Popiežiui Pauliui VI - jam, kuris tą maldyną ir tas lietuvaiteis palaimino.

Aukų atnešime dalyvavo 7 asmenys. Buvo atneštas ornamentinis lietuviškas kryžius, tautinė vėliavėlė, Sibiro lietuvių maldynas, Lietuvos žemės gabalėlis ir šv. Mišių auka.

Parapijos choras vadovaujant Petru Morkunui ir vargonais palydint Zitai Prašmutaitei dar pagiedojo: Rytinę maldą, O Viešpatie parodyk kelią, Tėve mūsų, Apsaugok Aukščiausias ir pabaigai Requiem Eteranam.

Tolimesnis išvežtųjų minėjimas

buvo tęsiamas Lietuvių namuose, kur dalyvavo Latviai ir Estai. Minėjimą atidarė Pabaltiečių Viktorijos Tarybos pirmininkas Janis Delins. Savo sveikinimo kalboje paminėjo, kad Lietuviai, Latviai ir Estai prie Baltijos pakrančių gyvena jau 4,000 metų. Pagrindinei kalbai buvo pakviestas Mr. Robert Manne, La Trob universiteto Politikos lektorius. Savo kalboje paminėjo, kai Sovietų Sąjunga tarėsi su Anglija ir Prancūzija, kur Sovietai reikalavo, kad Pabaltijo valstybės jiems yra reikalingos. Anglai ir Prancūzai jų reikalavimams nepritaė. Tuo pačiu metu ėjo slaptos derybos su Vokiečiais, kurie Sovietų reikalavimams pritarė.

Dalį savo atsiminimų skaitė viena latvaitė, kuri buvo išvežta iš Rygos, kai ji turėjo tik 14 metų.

Koncerto programoje latvė Miss Helena Kasztelane paskambino pianinu, estė Miss Anne Kirss padainavo solo vieną dainą, lietuvių Kanklių Ansambliis pagrojo dvi lietuviškas melodijas ir vieną pritariant solisto Vinco Daniaus dainai.

Padėkos žodį tarė buvęs Pabaltiečių Viktorijos Tarybos pirmininkas A. Žilinskas. Pianinu pritariant buvo sugiedoti Lietuvos, Estijos ir Latvijos himnai. Tuo minėjimas buvo užbaigtas. K.M.

Lietuva sutinka Tautos dainių Bernardą Brazdžionį

Gegužės 23-čią dieną į V ilnių atskrido poetas Bernardas Brazdžionis su žmona Aldona, dukra Saulė ir dukraite Dalyte. Tautos Dainių, po 45-kių metų sugrįžusių į Tėvynę, Vilniaus aeroste sutiko kelių tūkstančių tėvynainių minia. Jį apsupo buvę Sibiro tremtiniai, išnešė ant rankų, siekė bučiuoti rankas. Pagarba ir meilė liejosi pro kraštus. Verkė jauni ir seni. Brazdžionis Tėvynę pasveikino tokiu dviposmiu:

„O Lietuva, nuėjusi Golgotos kryžiaus klaikų kelią, Pavasarėjančio vasario atšiloj kai vėliavą trispalvę į rankas imi, Kiekvieną tavo laisvės medžio purpuru pražydusią šakelę, Kiekvieną gitmosios žemės pėdą aš bučiuoju širdimi.“

O Lietuva, kurią melu, tulžim, mirties agonija ir sielvarto kartybe girdė. Savi ir svetimi, -Kiekvieną sielą, šiltą Dievui ir Tėvynei ištikimą širdį. Glaudžiu aš prie krūtinės ir bučiuoju širdimi.“

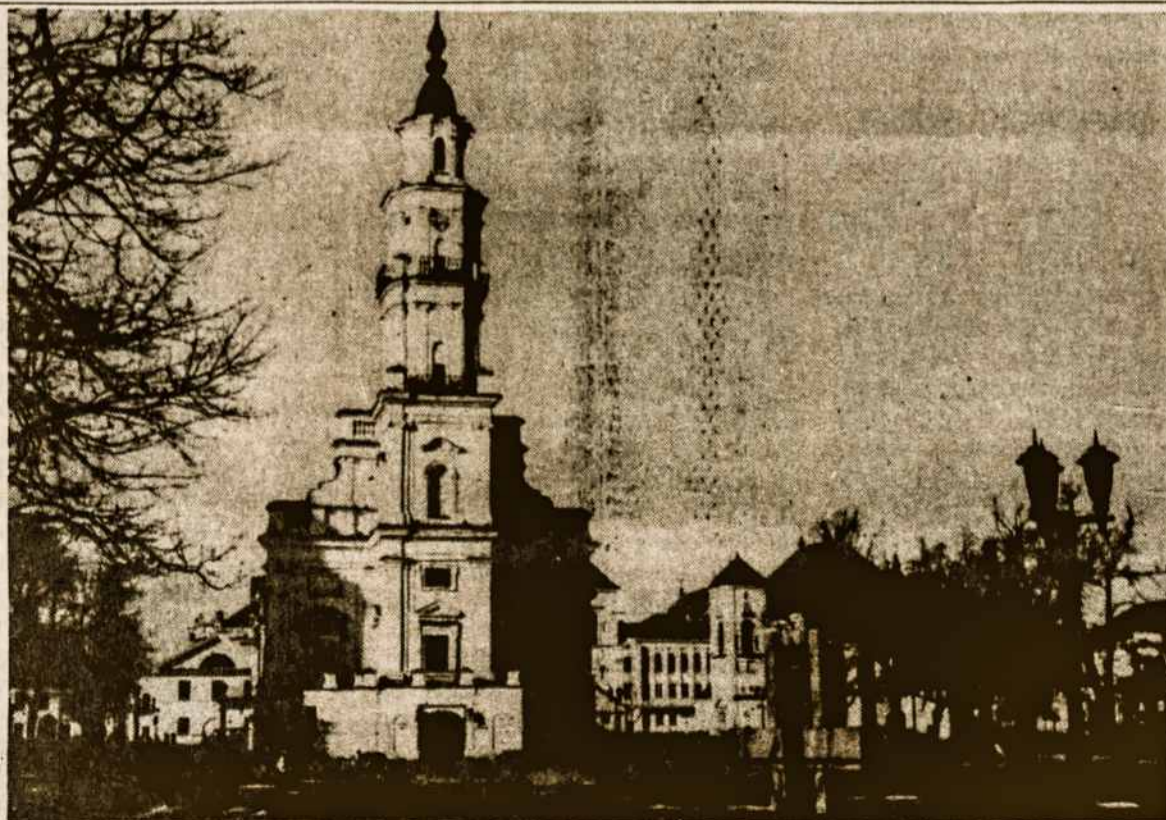
Deklamuojant eilėraštį, žmonės metė poetui gėles. Pro gėles nebuvo galima praeiti. Minia skandavo „Lietuva, Lie-tu-va“, giedojo „Ilgiausių metų“. Plevėsavo trispalvė ir Krikščionių demokratų vėliava. Bernardą Brazdžionį sutiko Sąjūdžio atstovai, rašytojai, kunigai, Zalieji. „Sietynas“ išleido Bernardo Brazdžionio 100 tūkstančio egzempliorių tiražu „Poezijos pilnatį“, papildytą „Vaidilos Valiūno“ eilėraščių serija.

„Pagalvodavau ir šiaip ir taip, bet apie tokį susitikimą nebuč drįsęs net pasapnuoti“, pasakė Bernardas Brazdžionis - Vilniaus aeroste jį pasitikusiai žmonių miniai. Šį raportą parengė Vilniuje dabar viešintis Juozas Kojelis.

Senatorius Short vyksta į Lietuvą

Viktorijos Liberalas Senatorius Hon. Jim Short netrukus išvyksta parlamentinės studijos tikslu aplankyti Pabaltijo respublikas - Lietuvą ir Estiją, taip pat dar Ukrainą ir Maskvą, Leningradą. Dėl Lietuvos aplankymo jau pernai susirašinėjo su Lietuvos kuriuo deputatu ir praėjusiais metais Australijos Senato vardu rašė į Maskvą Gorbaciovui kad Lietuvai ir Estijai leistų viešai švęsti jų Nepriklausomybės šventes. Senatorius Jim Short dalyvauja Melbourne Lietuvių namuose Vasario 16-tos ruošiamuose diplomatiniuose priėmimuose. Senatorius mums pridėjo laiško atspaudą, kurį jam parašė A. Laurinčiukas - Lietuvos Sovietinės Respublikos Užsienio reikalų komisijos pirmininkas. Laurinčiukas Senatoriui J. Short rašo, kad „perestroikai“ vykstant šiemet Vasario 16-toji buvo iškilmingai švenčiama ir stalinizmo metais sunaikinta Laisvės statula dabar jau atstatyta. Laurinčiukas pažymi, kad 1920m. sutartis Lietuvos su USSR ir 1939m Molotovo-Ribbentropo paktas Lietuvos žmonėms gerai žinoma. Lietuva siekia realizmo - ekonominės, politinės ir kultūrinės nepriklausomybės Sovietų socialistinių respublikų federacijoje ir kviečia brangųjį Senatorių Jim Short vizitui į Lietuvą ir ta pačia proga siūnia geriausius linkėjimus Senatoriui ir Australijos žmonėms.

PD

Kauno rotušė – atnaujinta ir padaryta vedybų metrikacijos įstaiga.

„Aušros Vartų“ vaizdajuostė

Pereitais metais skaičiau, „Aušros Vartų“ vaidinimo ir vaizdajuostės tekstą prancūzų kalba. Kiek man žinoma, jis jau išverstas į lietuvių kalbą, o vertimas į anglų kalbą, greičiausiai irgi pabaigtas. Pačią vaizdajuostę mačiau Chicagoje pas Birutę Prapuolenienę. Tai maždaug 80 minučių ilgio vaidinimas, kurio užsklandoje yra režisierės Ugnės Karvelytės 13 minučių įdomus interview su aktoriais Carolina Masiulytė-Paliuliene ir Jean Christophe Mončiu, skulptoriaus Antano Mončio sūnumi. Carolina vaidina Nijolę Sadūnaitę, o Jean Christophe net šešis skirtingus vaidmenius. Nijolės Sadūnaitės kančios kelias simbolizuoja Bažnyčios spaudą Lietuvoje prieš 1988 metus, t.y. Stalino ir Brežnevo laikais. Tuo pačiu tai yra dviejų jaunų Prancūzijos lietuvių įnašas į Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejaus paminėjimą. Prie jų plano įgyvendinimo nemažai prisidėjo Paryžiuje gyvenanti energingoji Ugnė Karvelytė su kuria susitikau Paryžiuje. Iš jos gavau kiek daugiau žinių.

Pasirodo, kad spektaklio premjera įvyko 1987 m. lapkričio mėnesį St. Eustache bažnyčios kriptoje Paryžiuje. Po premjeros dar buvo suvaidinti penki spektakliai. Sekančiais metais nuo 18 sausio iki 20 vasario buvo dar daugiau pastatymų. Kiek vėliau, maždaug kovo - balandžio mėnesiais Paryžiaus burmistras Jacques Chirac davė finansinės paramos. Tada kilo sumanymas susukti vaizdajuostę. Tai buvo įvykdyta per vieną dieną ir, aišku, prancūzų kalba. 1989 metais kovo mėnesį „Aušros Vartų“ pastatymas įvyko prancūzų institute Duesseldorfe Vak. Vokietijoje, per žmogaus teisių savaitę.

„Aušros Vartų“ menininės-dokumentinės (bazuojamosi Nijolės Sadūnaitės dienoraščiu) vaizdajuostės filmavimas, pareikalavo nemažai lėšų. Be Paryžiaus burmistro finansinės pagalbos, iniciatoriai susilaukė paramos dar iš Lietuvos fondo, Seimo sesijos, įvykusios Toronte ir išpaskirų organizacijų. Nors išlaidų buvo nemažai, bet kadangi visi aukojo savo darbą ir laiką šiam kilniam tikslui, tai šiaip ne taip

pavyko galą su galu suvesti.

Dabar reiktų, kuo skubiausiai, padaryti šios vaizdajuostės anglišką versiją ir ją paskleisti angliškai kalbančiuose kraštuose. „Kalk geležį, kol ji karšta“. Geras patarimas! Neturėtumėm praleisti progos parodyti pasauliui, kiek mūsų tauta, šiuo atveju Nijolės Sadūnaitės asmenyje, iškentėjo praeityje; kokia ji, nežiūrint žiaurios spaudos, yra atspari ir seniai užsitarnavusi vėl užimti, savo suverenios valstybės prarastą vietą, Europos tautų forume.

Turime, berods, Kultūros tarnybą. Norėtumėm atkreipti jos dėmesį į šį reikalą. Ar negalėtumėm

Lietuvos jaunimo kreipimasis

Gegužės 14-ąją Vilniaus Kalnų parke įvyko mitingas „Jaunuomenės gyvoji auka“, kuriuo buvo atžymėtos moksleivio Romo Kalantos susideginimo metinės. Gausūs mitingo dalyviai priėmė du dokumentus: rezoliuciją ir kreipimąsi į LTSR liaudies švietimo ministeriją, Lietuvos pedagogus ir visuomenę.

Rezoliucijoje reikalaujame, kad Lietuvos TSR vyriausybė, pirma, iširtų ir oficialioje spaudoje paskelbtų objektyvią informaciją apie Romo Kalantos tragiškos mirties priežastis, antra, kad Lietuvos jaunimas nebūtų siunčiamas tarnauti už Lietuvos ribų, trečia, kad pavasarinių šaukimų į Tarybų armiją metų, vidurinių, profesinių-techninių ir technikumų abiturientams būtų sudarytos sąlygos ir galimybės stoti į aukštąsias mokyklas, ketvirta, kad būtų įkurtas oficialus, nepriklausomas jaunimo dienraštis, penkta, kad dabar statomi politinio švietimo namai būtų atiduoti jaunimo organizacijų savivaldos organų žiniui, išlaikant juos iš valstybės lėšų, šešta, kad respublikiniai pionierių ir moksleivių rūmai būtų pavadinti Lietuvos moksleivių rūmais, atitinkamai perorganizuojant jų struktūrą ir, septinta, kad būtų atkurta Vytauto Didžiojo gimnazija Vilniuje.

Kreipiamės į LTSR liaudies švietimo ministeriją, Lietuvos pedagogus ir visuomenę, mitingo

surasti mecenatų? Pagalvokime! Ar ne mūsų pareiga palenkti krašto visuomenės nuomonę į mums palankią pusę? Plunksna ir gyvas žodis efektingesni ginklai už kardą. Vienas iš didžiausių išeivijos uždavinių yra rasti Lietuvai prietelių svetimųjų tarpe. Jei jų vis daugėja, tai viešojo opinija kinta. O su ja skaitosi ir politikai.

Baigiant dar norėčiau pabrėžti, kad „Aušros Vartų“ vaizdajuostė yra, pirmoje eilėje, skirta užsieniečiams. Tai yra Vakarų pasaulio supažindinimas su mūsų tautos tragedija. Žiūrint iš šitos perspektyvos, vaizdajuostės trūkumai neblanksta, o jos pliusai iškyla. Tad, nepraleiskime progos pasitarnauti Lietuvai!

Isolda I. Poželaite-Davis

„Jaunuomenės gyvoji auka“ dalyviai reikią susirūpinimą dėl liaudies švietimo ministerijos ir kitų už švietimą atsakingų pareigūnų nusistatymo į atsikuriantias ir naujai besikuriantias organizacijas. Užuoat skatinę šį pažangų tautinį ir dvasinį atgimimą, ugdantį jaunimo organizacijų įvairovę mokykloje, kai kurie švietimo ministerijos pareigūnai bei dalis pedagogų ji slopina arba geriausiu atveju ignoruoja, siekdami dirbtinai išlaikyti komjaunimo ir pionierių organizacijų monopolį įvairiose auklėjimo ir švietimo įstaigose. Mes kreipiamės į LTSR liaudies švietimo ministeriją reikalaujame, imtis, kuo skubiausių priemonių, kad būtų ryžtingai užkirstas kelias iki šiol klestinčiam naujų Lietuvos jaunimo organizacijų diskriminavimui. Lietuvos visuomenė ir pedagogai yra prašomi visokeriopa paremti Lietuvos jaunimo atgimimą. LIC

Geelonge birželio 18d. išvežtųjų minėjimas Lietuvių namuose, kurį ruošia Geelongo Apylinkės Valdyba. Minėjimą pradėsime pamaldomis Sv. Jono bažnyčioje 9.30 val. ryto. Organizacijos dalyvauja su savo vėliavomis, pakviesta ir DLK Vytenio šaulių kuopa iš Melbourne. Paskaitą skaitys ALB Tarybos pirm. Alg. Simkus.

Meninę dalį atliks Geelongo Apylinkės dainininkų grupė, grupės vadovas Mečys Kymantas. Pietus paruoš Bendruomenės Moterų Draugija.

Kviečiame visus tautiečius gausiai dalyvauti minėjime.

ALB Geelongo Apylinkės Valdyba.

Jie mirė už tautos laisvę

Pranas Bartaška

*Karčią ašarą motina šluostė
Su šiurkščios skaros kampu.
Rankoje nešė gėlių puokštę
Bet neranda partizanų kapų...*

*Zuvo jie pačioj jaunystėj.
Kovojant kitaip negali būti.
Paliko negyjanti žiazda motinos
sirdyje...
O, Dieve, kodėl leidai jiems pražūti!*

*Apgint tautą išėjo nuo nekviestų
atėjųjų
Tėvynės išdavikus sudrausti
reikėjo.
Daugel kraštas patyrė žiaurumų.
Partizanai išniekinti aikštėse
gulėjo...*

*Jos praėjo daugel metų
bet mes neužmirštame jų.
Daugel išgelbėjo nuo ištrėmimo
žmonių,
Sau pasilikę tik prieglobstį miškų...*

*Ji gelbėjo žūstančią tautą.
Partizanų kova buvo tiksli.
Daugel priešų buvo nukauta,
Kad tautiečiai išliktų laisvi.*

*Motinos paseno. Jėgos sumažėjo.
Nebegali aplankyti kritusių sūnų.
Jos tik į miško pusę žiūrėjo
Ir šluostėsi ašaras su skarelės
kampu...*

Aukos Religinei Šalpai

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos Vajus dėl kovojančios Lietuvos Bažnyčios, kurį gegužės mėnesį skelbė ALK Federacijos Valdyba, sulaukė dosnių aukotojų. Cia skelbiame Melbourne aukojusių sąrašą. \$200 aukojo Melbourne Lietuvių Katalikų Moterų Draugija, \$200 Ferdinandas Gužas, po \$100 Feliksas ir Alfonsas Ročiai, V.A. Ročiai, J.J. Sarapinai, E.V. Stagai, Pr. Valionis, \$50 Liudas Bučelis, Aurelija ir Pijus Vaičaičiai, po \$40 Morta Prašmutienė, Birutė Prašmutaitė, po \$20 L. Augustas, O.P. Binkus, Petras Butkis, Val. Cižauskas, Ona Giedraitienė, R. Galinis, A.J. Jankevičiai, V. Miliauskas, NN, A. Raudys, B. Sadauskas, T.J. Seliokai, H. Statkuvienė, St. Šiuškus, A. Valkienė, J.M. Venckus, \$15 Antanas Bajoras, po \$10 Ona Aleknienė, Marija Biretienė, J.P. Bratiškai, J. Bruožis, J. Cerniauskas, J. Keblys, Marimienė, O'Dwyer Irena, V.P. Pažereckas, St. Ribačiauskienė, M. Verbylienė, A. Vyšniauskienė, Alg. Zilinskas, V. Ziogas, \$7 B. Tamošiūnienė, po \$5 A. Bakaitis, S. Balys, J. Braniška, P. Dargis, K. Kuzmickas, K. Lynikas, Z. Jokubaitis, J. Oželis, A. Stasytis, J. Stučys, po \$2 Kestas Garliauskas, L. Kilčiauskas. Viso \$1,626.

Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkoja ALK Federacijos Valdyba.

Vilniaus „Žalgirio“ jaunių futbolo komandos žaidėjai prie Dariaus Girėno paminklo Marquette Parke.

30-tas „Siupinys“ Adelaidėje

Vis toliau keliaujant išeivio keliais, Maceinos žodžiais tariant, ne namolei, mūsų veiklos sukaktys yra žymimos vis didesnėmis metų skaitlinėmis, vis senesni renkamės į jas tie patys, vis skaudžiau padūsaudami dėl savo jaunimo dingimo. Tokiame dabarties fone vyksta minėjimai, atvykusių Lietuvos disidentų pranešimai, jaunosios kartos praradimas tamsiu šešėliu pridengia giedriasis žinias iš laisvėjančios Tėvynės ir šilumą su atvykstančiais iš ten giminėmis.

Renginių mozaikoje Adelaidėje kasmet šviesia plytele yra Liet. kat. Moterų draugijos ruošiami „Siupiniai“, kurių eilėje šiais metais, birželio 3d., pasidžiaugėme jau trisdešimtuoju. Jį skirtingu nuo visų kitų parengimų padaro programos linksma pynė, supinta iš įvairaus žanro juoko, nerūpestingo atsipalaidavimo nuo kasdienybės, pramoginio lengvumo ir pasiūlymų iš savęs ir įvykių, kurie anaipol nėra linksmi.

„Siupinio“ programą pradėjo ją pravedęs V. Baltutis, šmaikščiu žodžiu pasveikinęs Moterų dr-ją su 30-uoju „Siupiniu“. K. Kaminskas paskaitė humoristinį savo eilėrašį „Negirdžiu“. Parodiją iš pravedamų interviu su veikėjais mūsų radijo valandose, kur apklausinėjama netenka išskirti nė žodžio, su akt. A. Gučiu labai vykusiai pravedė A. Baltutyte-Patupienė. V. Opulsiu paruoštame vaizdelyje buvo parodytas neapmokamas gydymas dabarinėje Lietuvoje, kuris priklauso nuo algos ar pensijos dydžio bei kyšių. Scenoje daktaro V. Opulskio pacientais buvo V. Vencius, J. Miliuskas ir A. Miliuskienė. Vietinės aktualijos buvo linksmi pakedentos V. Baltučio paruoštoje ir A. Baltutyte-Patupienės su A. Zamoiskiu skaitytoje Radijo valandoje.

Humoras buvo vykęs, pabraukimas „prieš plauką“ neperskaudus. Didesnės apimties vaidinimas buvo B. Jonavičienės rūpestingai paruošta A. Kairio komiška fantazija „Pirmoji meilė“. Vaidino, pasigėrėtinai roles išmokę: A. Dunda, V. Marcinkonytė ir A. Baltutyte-Patupienė. Ne režisorės kaltė, kad komedijos slinktis vėžlio žingsniais link nuobodulio vis apie tą patį dalyką - meilę. Tą monotonią nebent buvo galima sulaužyti įvedus daugiau judesio. A. Gustaičio eilėrašį gerai suvaidino V. Vosylius, kurio visas senatvės negales nunešė pro šalį praėjusi merguželė (A. Baltutyte-Patupienė). Komiškais lūžiais sproginėjantį savo feljetoną „Užuojautos nereikia“ paskaitė vienintelis Adelaidės likęs feljetonistas V. Baltutis. Tarp programos numerių „maišėsi“ du neaiškūs piliečiai (A. Petrikas ir A. Gutis) pavaizdavę nuo pastatymo lazdos pradėtą rusų įsikraustymą Lietuvoje.

Voklinėje programos dalyje J. Maželienė, akompanuojant I. Velgush, solo padainavo B. Budriūno - Kas bernelio sumislyta, V. Jakubėno - Piemenų raliavimas ir A. Kačanausko - Mano gimtinė. S. Pusdešrienės vadovaujamas moterų kvintetas „Nemuno dukros“ (B. Budrienė, A. Kaminskienė, J. Nekrošienė, Z. Vencienė ir S. Pusdešrienė), pianinu palydint D. Kaminskienei, dviem išėjimais, su aprangos pakeitimu, padainavo: B. Gorbulskio - Vienas žodis, nežinomo kompozitoriaus - Devynbalsė, A. Bražinsko - Kai ateis pavasaris, M. Vaitkevičiaus - Pienė, nežinomo autoriaus - Jaunystės ir liaudies dainą - Marjonyt.

Jau 28 m. Adelaidėje gražiai besireiškiančios „Nemuno dukros“, nesiverždamos tik kirviu aptašytu dainos menu į viešumą, intensyviu

darbu pasiekia kiekviename pasirodyme ryškiai pastebimų rezultatų vis tobulesniu savo balsų „sustygavimu“, vis jautriau išjieskotų niuansų bangomis. Ir šioje programoje jų dainos buvo lengvų sparnų skrydis, ežero bangelių žaismas mėnulio atspindžiais. Prie jų stiliaus kažkaip nesidurnia „talaluškos“. Ir šiame vakare jų viršūnė buvo romantiškosios dainos, atastuos svajone, ilgesiu ir Tėvynės meile. Malonu girdėti, kad jos savo darbo rezultatus ir sugebėjimą ruošiasi pilnai atskleisti „Nemuno dukrų“ koncerte šių metų pabaigoje.

Muzikos atstovu šiame „Siupinyje“ buvo Adelaidės „stebuklavaikis“ Jonukas Pocius, grojantis keletu instrumentų. Šį kartą jis pianinu paskambino F. Chopin'o Mazurką ir smuiku pagrojo, akompanuojant I. Velgush, Monti - Szerdas. Gerai, bet geriau pavyko smuiku, nes skambinant pianinu jautėsi netikrumas. Sceną paruošė ir skaičiumi „30“ papuošė, šviesų ir garsų efektais rūpinosi V. Vencius, P. Rupinskas ir G. Kubilius.

„Siupinys“ buvo užbaigtas ALK Moterų dr-jos pirmininkės S. Pusdešrienės padėkos žodžiu programoje dalyvavusiems. Jiems buvo išnešta dovanų pintinė. Savo dėkingumą pareiškė ir enciklopedinėmis žiniomis apie humorą pasidalino klebonas kun. J. Petraitis.

Bendrai vertinant, vakaras buvo šiltas ne tik šildomas Liet. kat. centro salės, bet ir programos šiluma. Šilumos buvo galima pasigesti tik iš publikos, kuri buvo šykščiai taupi juokui ir plojimams. Be to ir „Siupinyn“ atvykusių nebuvo gausu. Šį linksmą renginį ar nevertėtų ruošti sekmadienio popietėje, nes kaskart vis daugiau atsiranda bijančių tamsos ir žiemos vakaro vėsos.

Pr. P.

ADELAIDĖS KRONIKA

LKVS „Ramovė“ Adelaidės skyrius birželio 4d. atšventė savo veiklos 38-tąsias metines. Jos pradėtos išvakarėse paruošta radijo valanda, kurios programą užpildė tik vienas ramovėnų pirm. V. Vosylius savo kalba ir skaitymais. Sekmadienį vėliavos pakėlimo apeigose Liet. kat. centre svarų žodį, surišdamas praeitį su dabartimi, tarė Alb. Pocius. Mišiose šv. Kazimiero bažnyčioje ramovėnai dalyvavo su skyriaus vėliava. Iškilmingai metinės šventės pietūs įvyko Lietuvių namuose, kurių programą sklandžiai pravedė R. Ziukelis. Kalbėjo pirm. V. Vosylius. Buvo pagerbti tylos minute mirę ramovėnai. Pagerbti garbės lapais vyresnio amžiaus „Ramovės“ sukaktuvininkai. Prasminga kun. J. Petraičio invokacija. Apyl. valdybos pirm. J. Stačiūno sveikinimo žodis ir tostas „Už „Ramovę“. V. Opulskio praveda daug laimėjimų turėjusi loterija. Pietūs buvo skoningai paruošti. Dalyvavo apie 200 pietautojų, kuriuos valgant linksmino p. Šlaustas (smuiku) ir J. Jurys (akordeonu).

Labai gražų, kad besisukančioje aukų rinkimo karuselėje adelaidiškiai išskirtinu dėmesiu dalyvavo ALK Federacijos valdybos paskelbtame aukų vajuje Lietuvių religinei šalpai, suaukoję virš 4,000 dolerių. Aukojusių sąrašas bus paskelbtas „Tėviškės aiduose“.

Skautų tėvų susirinkimas

Lietuvių namų Bendruomenės mėnėje birželio 4d. buvo sušauktas skautų tėvų susirinkimas. Vadeivos išsiuntinėjo 30 pakvietimų skautų tėvams, bet atvyko jų vos keletas, kiti dalyvisi buvo Rajono ir tunto vadovai. Rajono vadeiva s. Narcizas Ramanauskas pirmininkauti pakvietė s. Algį Simkų, buvusį Džiugo tuntininką, sekretoriauti Rajono vadeivę s. Rasą Statkuvienę. Algis Simkus su Džiugo tuntu išdirbo virš 12 metų. Jis iškėlė tą sunkiai išsprendžiamą problema sudaryti tėvų komitetą, kad skautų vadovams būtų stiprus užnugaris. Tėvų komitetas turi rūpintis visais tunto ūkiškais reikalais, metinėm stovyklom, iškylom, tunto turto - palapinėmis ir kitais rakandais, jų sutvarkymu, padėti vaikus suvežti iškyklaujant ir juos parsivežti. Kai nėra tokio užnugario, tai niekas nenori būti tuntininku ir likti perkrautu ne tik programos, bet ir ūkiškais įvairiais reikalais. Lietuvoje atgimė skautų sąjunga, nejaugi mes prarasime tą skautišką entuziazmą! Tėvams turi rūpėti, kad pasišventę skautų vadovai auklėtų jų vaikustarnauti Dievui, Tėvynei ir Artimui per sueigas, iškylas, žaidimus, pašnekesius, stovyklas. Tad tėveliai - į pagalbą skautų vadams!

PD

Atvyksta solistas V. Verikaitis

Liepos mėn. 9d. Melbourne koncertuos Kanados solistas bass-baritonas Vaclovas Verikaitis.

V.V. dainavimo studijas pradėjo Lietuvoje pas prof. Benoni ir solistą Al. Kutkų. Vilniuje dainavo Operos chore ir lankė muzikos mokyklą. Vokietijoje dainavo J. Starkos vyrų chore. 1948 metais atvyko į Kanadą, vargonininkavo pranciškonų liet. Priskėlimo parapijoj ir lankė Toronto Royal Conservatory of Music. Čia suorganizavo parapijos mišrų chorą, vyrų kvartetą, vaikų chorą ir orkestrą. Iš konservatorijos perėjo,

gilinti muzikos studijų, į Toronto univ. muzikos fakultetą, kuri baigė 1955 m. MA diplomu. Dalyvavo solistu Canadian Opera Co. pastatymuose - Tosca, Užburtoji fleita, Manon, Parduotoji nuotaka, Madame Butterfly ir kt. 1960 m. Karališkosios Kanados operos statytoj operoj Tosca atliko Angelo vaidmenį.

Dalyvavo Toronto konservatorijos ir CRS televizijos operų pastatymuose solistu. Daug kartų pasirodė televizijoje ir radio programose kartu su kanadiečių simfoniniais orkestrais. Sunku yra

parodyti pilną muzikinį kelią, kuri praėjo V. Verikaitis, bet kaip matome, jis labai platus ir imponuojantis, todėl galime tik džiaugtis, kad turėsime progos išgirsti tokį iškilų dainininką.

V.V. koncertas Melbourne bus pirmasis Australijoje, bet ne paskutinis, nes Adelaidės lietuviai Jį išgirs liepos 16d, o Sydnejaus liepos mėn. 23d. Šį koncertų ciklą organizuoja L.K.V.S.-gos Ramovė Melbourne skyrius, talkininkaujant Adelaidės ir Sydėjaus „Ramovės“ skyriams. Tikimės, kad visuomenė mūsų pastangus parems, gausiai atsilankydami į koncertus.

L.K.V.S.-gos, Melb. skyriaus Valdyba

Visi kviečiami atsilankyti į Kanados lietuvių solisto bass-baritono V. Verikaitis koncertus, kurie įvyks sekančia tvarka:

1. Melbourne - liepos mėn. 9-tą dieną, 2.30 val. p.p. Lietuvių namuose.
2. Adelaidėje - liepos mėn. 16d. 2 val. p.p. Lietuvių namuose.
3. Sydnejuje - liepos mėn. 23d. 2.30 val. p.p. Liet. Klubo patalpose.

Melbourne solistui talkininkaus Kanklių Ansambelis, vadovaujamas St. Eimučio ir solistas V. Danius. Adelaidėje ir Sydnejuje talkininkaus kitos meninės pajėgos.

Tai reta progra išgirsti tokį įžymų daininką ir tikimės kad visuomenė šios progos nepraleis.

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

MELBOURNAS

Parapijos choro metinė šventė ir dirigento Petro Morkūno vardinį pagerbimas Parapijos namuose Kensingtone liepos 1d. šeštadienį 6 val. vak.

Ligoniai aprūpinti šv. Sakramentais: Stefanija Pažereckienė, palata 8, Mont Albert and Surrey Hills privati ligoninė, 13-15 Broughton Road, Surrey Hills. Jonas Kaplūnas, palata 6B2, Nursing Home, 62 Blyth St., Brunswick.

Už a.a. Mariją Ramanauskienę, mirusią š.m. gegužės 15d., šv. Mišios Lietuvos Kankinių koplyčioje, Lietuvių namuose, birželio 24d. šeštadienį 2 val. Užprašė jos vyras Stasys Ramanauskas.

Anelė Latvienė - „Tėviškės aidų“ ekspedicijos savanoriškos tarnybos nuolatinė dalyvė, birželio 12 sulaukė 79 metų amžiaus. Dalyviai ją pasveikino su šampano taurele ir sugiedojo Valio! Ilgiausių metų jai valio! Anelė gana judri, sveika, vairuoja automobilį, visur paslaugi patarnauti. Savo sukaktį atžymėjo ir šv. Mišių auka.

G. Samsonas Parapijos išlaikymui dar paaukojo \$30. Ačiū jam!

Eugenija ir Vincas Stagiai „Tėviškės aidams“ paaukojo \$200. Sirdingas ačiū už šią paramą - ALK

Federacijos valdyba.

Nauji aukotojai: Petras Bimba \$100 paaukojo Lietuvių Sv. Kazimiero kolegijai. Eliutė Dainutienė \$20 Religinei Šalpai. Ačiū jiems!

MELBOURNAS

Nauja Bendruomenės Valdyba

Naujai išrinktoji Bendruomenės Valdyba birželio 8d. pasiskirstė pareigomis: pirmininkas Dr. Jonas Kunca, tel. 857 5854. Vicepirmininkas inž. Kęstutis Lynikas, tel. 848 5663. Parengimų vadovas ir jaunimo reikalai Eidas Ziogas, tel. 458 1102. Švietimas ir kultūros reikalai Dr. Jadvyga Mulevičienė, tel. 726 9414. Išdininkė Albina Ramoškienė, tel. 836 0433. Ryšiai su etninėmis grupėmis Algimantas Žilinskas, tel. 572 2172. Organizacijos prašomos pasižymėti šiuos adresus ir su reikalais kreiptis į atitinkamą Valdybos narį.

— Washingtone prez. Bushas pareiškė, kad Nikaragvos laisvės kovotojams turi būti tęsiama parama ir toliau.

Posėdžiavo ALK Federacijos valdyba

Valdyba buvo susirinkusi posėdžiui į Parapijos namus Kensingtone birželio 5d. Pasimeldus buvo apžvelgti įvairūs darbai. „Tėviškės aidų“ leidimui buvo surengta vakaronė Melbourne Lietuvių namuose birželio 3d. Ji gerai pasisekė. Valdyba dėkoja visiems dalyvavusiems, dainininkei Birutei Kymantienei ir jos akompanuotojai Zitai Prašmutaitėi. Vakaronė dar buvo parėmę Pr. O. Binkai \$18, po \$10 Julija Grigaitienė, Alf. Alb. Bužinskai. Loterijai fantų dovanoja A. Bieliauskienė, J.O. Bratiškai, V.E. Cižauskai, T. Jurgelaitienė, J.L. Kebliai, L. Milvydienė, L.S. Pikeliai, DLK

Vytenio šaulių kuopa, J.B. Oželiai, J. Žitkevičienė. Labai ačiū visiems ir šeiminiškėms!

Popiežiškosios Lietuvių Sv. Kazimiero Kolegijos Rektoriui ir išeivijos lietuviai Vyskupai buvo prašę aukų Kolegijos atnaujinimui. Dalis aukojusių jau paskelbta ir gavę sąrašus kitus paskelbsime. Laisvajame pasaulyje tai vienintelė lietuvių kunigų seminarija Romoje, kurią visi turime išlaikyti. Laisvėjant Lietuvai, naujų kandidatų į kunigus sulauks ir iš Lietuvos.

Gegužės mėnesį buvo renkamos aukos Religinei Šalpai dėl Lietuvos kovojančios Bažnyčios. Aukotojų sąrašai skelbiami.

Ruošiama „Tėviškės aidų“ loterija ir jos bilietus platina Federacijos Įgaliotiniai, O Melbourne - mūsų Valdybos nariai. Pagrindinis fantas - spalvotos televizijos naujas aparatas, dar fabriko įpakavime, padovanojo Veronika Koženiuskaitė-Rosato, kurio vertė \$500. Visi jai dėkingi už tokią gerą širdį ir visiems perkantiems loterijos bilietus. Ačiū. PD

Amžinybėn iškeliavus

A.A. Baliui Jablonskiui

Nuoširdžią užuojautą reiškiamė anūkui Jurgiui su šeima marčiai Rozinai ir visai Jablonskių giminei čia ir JAV-bėse.

Alisa ir Vincas Baltrukoniai

Esimo nelaimėje staigiai žuvus (gegužės 27d.)

A.A. Leo J. Ivas (Leopoldas J. Ivaškevičius)

giliai užjaučiame tėvus Joną ir Viktoriją Ivaškevičius (Geelong), žmoną Lynette, dukras Kim ir Tina, seserį Eugeniją su šeima ir bendradarbius Transporto Policijoje.

Dr. K. Zdanius, E. Zdanavičienė ir Elena J. Zdanė su šeimomis

MELBOURNAS

Bendruomenės susirinkimas

Lietuvių namuose birželio 4d. įvykęs Bendruomenės susirinkimas buvo skirtas naujos valdybos išrinkimui. Bendruomenės pirm. inž. Kęstutis Lynikas susirinkimui pirmininkauti pakvietė Petrą Kružą - Australijos Lietuvių jaunimo sąjungos pirmininką, sekretoriauti Aleksandrą Volkienę, mandatų komisijon - Feliksą Sodaitį, Alisą Baltrukonienę ir Edvardą Margan-Marganavičių. Inž. K. Lynikas apžvelgė praėjusio laiko atliktus darbus. Susipažinti su atgimstančia Lietuva iš Canberros vyks liberalas senatorius James Robert Short ir jam Lietuvoje vertėjaus inž. K. Lynikas. Valdyba padėkos laiškus dėl Lietuvos reikalų rėmimo nusiuntė Amerikos prezidentui Bush, Popiežiui Jonui Pauliui II ir Amerikos valstybės departamentui. „The Australian“ dienraščiui nusiuntė pataisymus dėl įdėto Lietuvos klaidingo žemėlapiu, kur visas Vilniaus kraštas su sostine Vilniūm nurašytas sovietams.

Sekančiai kadencijai Revizijos komisiją sudaro V. Ališauskas, A. Šimkus ir J. Sniras. Andrius Vaitiekūnas perskaitė pataisytą Rezoliuciją dėl Ribbentropo-Molotovo pakto, skirtą Australijos lyderiui, A. Peacock ir Lietuvos Sąjūdžiui, kuri su maža pataisa buvo vienbalsiai priimta. Slaptu balsavimu išrinkta naujos kadencijos valdyba, iš susirinkime dalyvavusių ir užsiregistravusių 69 balsuotojų, Dr. Jonas Kunca gavo 59 balsus, Eidas Ziogas, 54, inž. K. Lynikas 50, A. Žilinskas 50, Dr. Jadvyga Mulevičienė 44, Albina Ramoškienė 36. Kandidatai Leonas Padgurskis 30, Jonas Zonius 27. A. Žilinskas pranešė, kad Melbourne Molekuliai birželio 14d. nuo ryto 7 iki vakaro 7 val. skaitys į Sibirą išvežtųjų pavardes. Kalbos bus sakomos 1 val. ir kviečia visus kas t gali tuo metu ateiti. Latviai c anizuoja didelę demonstraciją Canberroje rugpjūčio 28d. Šeštadienio lietuvių kalbos mokykloje valdžios apmokami 2 mokytojai, o trečiajam bus apmokėta iš anksčiau lietuvių surinkto fondo. PD

Tėviškės Aidų vakaronė

ALK Federacijos Valdyba birželio 3d. Lietuvių namuose Jubiliejinėje salėje suruošė į tradiciją įeinančią labdarybės Vakaronę-pabendravimą „Tėviškės aidų“ paramai. Svečių susirinko šimtinė, buvo viešnių ir svečių net iš Lietuvos. Muziką iš juostelių tvarkė E. Sidlauskas. Susirinkusius ir žymiuosius svečius sveikino kun. Pr. Dauknyš ir meninei programai pakviete dainininkę - jaunąją Birutę Kymantiene. Jai pianinu akompanavo Zita Prašmutaitė. Birutės gerai išlavintas balsas, švelnus tembras. Apvaikščiūdama svečius salėje dainavo skambia dainą „Pasisėjau žalią rūtą“ o su akompanimentu - padainavo „Meilės aidas“, „Palydėkit šiandien

mus“ ir „Motulė mane barė“ į priegiesmį įjungė ir visus dalyvius, Ji sulaukė labai gausių plojimų! Skanią vakariene pateikė šeiminiškės: Jurgelaitienė Teresė, Keblienė Leonija, Krikščiūnienė Emilija, Sidlauskienė Marytė ir Ziogienė Monika. Loteriją pravedė kun. J. Petrauskas. Čia daugelis bandė savo laimę. Šokiai vyko ir toliau, besisvečiuojant lietuviškų šeimų tarpe. Linksmi ir gyvai prabėgo šis vakaras ir vėl visų lauksime atvykstant į tradicinį „Tėviškės aidų“ balių spalio 7d. Iki naujo susitikimo su visais „Tėviškės aidų“ rėmėjais tradiciniame TA baliuje spalio 7d. Melbourne Lietuvių namuose! PD

Birželio 24 d. Melbourne Lietuvių Namuose

JONINIŲ - RASOS VAKARONĖ

Programoje: Atsineštinių vainikų konkursas - Žolynų valsas - Kupolė - Paporčio žiedas - Dainos ir šokiai
Pradžia 7 val. - Įėjimas \$10 asmeniui
Stalus užsisakyti pas Verą Morkūniene: tel. 523 5957
Sirdingai visus kviečia
Socialinės Globos D-ja sykiu su Jaunimo Sąjunga

Tėviškės Aidų Loterija

Galima laimėti:

1. Spalvota TV 48 cm ekranas-AIKO naujas. Dovanojo V. Koženiuskaitė-Rosato.
2. Paveikslas „Pamiškė“. Dovanojo dail. J. Baukus.
3. Paveikslas „Motinė prie sodybos“. Dovanojo dail. J. Baukus.
4. Paveikslas „Audringas vakaras“. Dovanojo dail. J. Baukus.
5. Paveikslas „Abstraktas“. Dovanojo dail. J. Baukus.
6. AM/FM Clock Radio Cassette Player. Dovanojo Juozas Baumil.

Dar daugiau smulkesnių laimėjimų. Bilietai po \$1, visa knygutė 10 bilietų \$10. Bilietus platina Federacijos Valdyba Melbourne sekmadieniais prieš pamaldas, kitur Federacijos Įgaliotiniai.

Loterijos traukimas Tautos Šventės minėjimo dieną Melbourne Lietuvių Namuose pietų metu rugšėjo 10d.

Bandykite laimę - paremkime „Tėviškės Aidus“!

Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos Valdyba

Motinos Diena Perth

A-kės V-ba suruošė minėjimą gegužės 7 d., 11.30 val. ryto - pamaldos, o po pamaldų - bendri pietus ir minėjimas Lietuvių Namuose.

Malonu paminėti, kad dalyvavo keletas jaunuolių; jie aktyviai prisidėjo išdalindami gėles motinoms ir išnešiodami valgius minėjimo dalyviams.

V-bos P-kė D.Francienė pasveikino motinas ir pakvietė dalyvius pagerbti motinas tylos minute.

Paskaitą skaitė A.Čizeika. Paminėjo, kad kiekvieno kūdikio pirmas ištartas žodis yra Mama. Motinos džiaugiasi, kai vaikams gerai einasi, slaugo juos, kai jie suserga ir liūdi, jei vaikai pasirenka blogus draugus. Caristinės Rusijos okupacijos metu, tik dėka lietuvių motinos, buvo išlaikyta lietuvių kalba, papročiai ir senovės legendos. Dar paminėjo, kad Perth'o

lietuvių motinos aktyviai reiškiasi lietuviškoje veikloje. Linkėjo motinoms laimės ir sveikatos ir visokeriopos sėkmės.

V.Radzivanas vėl paminėjo, kad spalio 14 d. ruošiamas visų Vak. Australijos lietuvių subuvimas. Prašė dalyvius pranešti kiek galint daugiau adresų.

Meninę programą pravedė V-bos narė kultūros reikalams S.Žilinskienė.

Eilėraščių „Motinai“ skaitė T.Kasputienė; Ramovės P-kas J.Jaudegis sveikino motinas ramovėnų vardu. A.Norvilas pianinu paskambino dvi klasikines kompozicijas; Gintaras Radzivanas paskaitė eilėraščių, o jo brolis Vytenis - paskaitė ištraukas ir eilėraščių iš laikraščio „Eglutė“; B.Steckis padėkavo savo sukurtą eilėraščių. Vyrų choras, vad. V.Skrolio, dainavo dvi dainas. Minėjimas užbaigtas Tautos Himnu.

PONTIFICIO COLLEGIO LITUANO

S. CASIMIRO

Via Casalmonteferrato, 20

00182 Roma - ITALIA

Tel. (06) 75.93.724 - 75.94.908

Popiežiškai Lietuvių Sv. Kazimiero Kolegijai Romoje aukojo: Melbourne: anksčiau buvo paskelbta aukotojų pavardės su aukomis TA Nr. 16 - \$792, Nr. 17 - \$200, Nr. 18 - \$100, Nr. 21 - \$100, dabar dar aukojo NN \$200, NN \$100, V.A. Ročiai \$100, Marija Grigalienė \$50, iš viso Melbourne lietuvių auko \$1,542.

Latrobe Valley lietuvių per Įgaliotinę ir Seniūnę p. Veroniką Koženiauskiene aukojo po \$20 A. Sabrinskas, J. Šeštakas, \$15 S. Sabrinskas, po \$10 V. Ališauskas, I.G. Baleiša, V. Koženiauskiene, V. Rosato, \$5 Iz. Bindokas. Viso \$100.

Brisbanės lietuvių per Įgaliotinę J. Luckų aukojo: \$100 Alfonsas Kocius, \$10 Algis Milvydas, po \$5 Andrius

Juozas, Aponas Steponas, Bartonienė Dana, Butkus Bronius, Einikis Stasys, Federavičius Jonas, Gaivild Marija, Jurgelaitis Aris, Katinas Stasys, Kiškūnas Juozas, Kriaučiūnas Juozas, Kuleišienė Marytė, Lapinskas Pranas, Lorenas Vitas, Luckus Juozas, Malinauskas Balys, Perminas Anicetas, Petrauskas Henrikas, Platkauskas Juozas, Ramanauskas Antanas, Riauta Algis, Riautienė Anastazija, Stankūnas Vaidas, Steinertas Adolfas, Stelmokienė Teresė, Urbutis Antanas, Vaitas Juozas, Zigienė Barbora, \$2 Kaledinskas Vincas. Viso \$252.

Visiems aukojusiems ir aukas surinkusiems nuoširdžiai dėkoja ALK Federacijos Valdyba.

REMK AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDA

nes jo tikslas yra:- Skatinti, remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių apraiškas AUSTRALIJOJ. Fondą stiprinsime ir jį ugdydysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.
50 Errol Street, North Melbourne, Victoria.
Visą korespondenciją ir aukas prašome siųsti adresu:
P.O. Box 11, North Melbourne. Vic. 3051
A.L. Fondo Valdyba.

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWNE. (TEL: 708 1414)

Klubo valandos:

Pirmd., trečiad., ketvird., 5 - 10 val.

ANTRADIENIAIS KLUBAS UŽDARYTAS

Pentadieniais 5 - 11.30 val.

Šeštadieniais 2 - 12.30 val.

Sekmadieniais 12.30 - 10 val.

VALGYKLA VEIKIA:

Trečiad., ketvirtad., penktad., ir šeštad nuo 6. val.

Sekmadieniais nuo 1. val.

Skanus ir pigus valgis KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ NUO 5.30 iki 8.00 val.

ŠVEDIŠKAS STALAS. SMORGASBORD.

Kaina \$4. Kviečiame visus.

Šeimos šventės, gimtadieniai ar kas panašaus. Kodėl ne

Lietuvių Namuose?

Kodėl nepasiteirauti?

Skambinkite 708 1414.

Perthas

Pabaigoje praėjusių metų Pertho lietuviai įvairiomis progomis parėmė Lietuvos laisvės bylą aukodami Lietuvos Tautos fondui.

\$100 - J. Norvilas, \$20 E. & J. Petrukėnai, \$5 - A. Statkus. Vietoj gėlių a.a. Cečienei - \$20 - J. Čyžas, po \$10 A. & P. Pudymaičiai, M. Lingienė, P. Čekanauskas, A. & B. Steckiai, V. & L. Skroliai. Vietoj gėlių a.a. E. Asmotienei ir Z. Cečienei A. & P. Krutuliai - \$10. Reiškiamame užuojautą artimiesiems ir atsiprašome už pavėluotą aukų paskelbimą.

Sydnejus

Vasario 16 proga Sydnejaus ir apylinkių tautiečiai duosniai parėmė Lietuvos laisvės bylą aukodami Tautos fondui. Po \$30 Prel. P. Butkus MBE, J. & E. Černiauskai iš Pt. Kembla. Po \$20 R. Dičiūnas, V. Vladička, A. Jokantas, T. & B. Amber, O. & V. Jonušiai. Po \$15 S. & A. Montvidai. Po \$10 A. Linge, A. Cepulis, V. Račiūnas, P. Zubrickas, V. Kondrackas, O. Palaitienė, V. Petniūnienė, A.P. Pečiuliai, B. Paskočimas, A. Zily, A.R. Lokys, P. Armonas, P. & E. Nagiai, E. Dryža, A. Léveris, A. Cesnavičius, J. Vaičiūgienė, A. Dičiūnas, V. Rušienė. Po \$6 A.L. Kramiliai, po \$5 S. Sauseris, A. Skirka, J. Gatavičius, A. Savickienė, J. & J. Skudai, J. Žukauskas, K. Ridikienė, B. Ropienė, Z.V. Cilvinai, E. Meškauskienė, M.K. Eirošiai, Z. Storpirstis, A. Jasaitis, Gintalų šeima, B. Šidaras, A. Jablonkis, J. Buzinskas, R. Zakarevičius, V. Gaidžionis, J. Kušleika, M. Labutienė, J. Mickienė; \$2 K.L. Ankus.

Kanberra

Vasario 16 proga Kanberros lietuviai per Tautos fondo Įgaliotini Bonifacą Minių aukojo Tautos Fondui: po \$10 B. Sumila, V. Keraitienė, K. Makūnas, V. Genys, J. Zentelis, A. Nekrašius, p.p. Vilkaičiai, B. Minius, J. Butkus. Po \$6 R. Patašienė, A. Kontivainis. Po \$5 V. Šimkus, A. Švedas, P. Gružauskas, L. Budzinauskas, J. Minius, S. Ratas, E. Scheffer, A. Petronis, J. Dehn, K. Biveinienė, R. Gilmore, R. Šilinis, K. Kemežys; \$2 G. Kaminskas. Viso iš Kanberros \$169.

Adelaidė

Vasario 16-tosios proga Tautos Fondui aukojo: \$100 K. Saulys, \$60 J. Cibulskis, po \$50 Dr. D.

Tautos Fondas

Viliūnaitė, arch. A. Lapšys; po \$30 M. Gavėnienė, ALK Moterų Draugija. Po \$20 M. Petkūnienė, O. Sudintienė, Kun. J. Petraitis, Vl. Marcinkevičius, C. Dubinskas, E. & S. Dainiai, K. Karpienė. Po \$10 V. Janonis, J. Siurblys, P. Barauskas, T. Kašauskas, A. Urnevičius, J. Stačiūnas, P. Horak, J. Vabolienė, M. Intienė, S. Jezukaitis, O. Baranauskienė, J. Stankevičius, A. Stakaitis, E. & V. Petrenas, V. Kiverienė, V. Gudiškis, B. Masionis, S. & P. Pusdešrai, A. Vilkienė, A. & P. Dancevičiai, I. Taunys, E. Vaičienė, J. Abukevičius, O. Baužienė, K. Raznauskas, J. Kutkienė, J. & S. Bardauskai; \$7 J. Poškus. Po \$5 A. Beresnevičius, J. Sasiniene, V. Morkys, O. Riškienė, A. Jucius, J. Valiulis, V. Germanas, J. Lenkty, K. Dičiūnienė, J. Bakšys, Pr. & E. Kuncaitis, K. Kaminskas, S. Libikienė, Pr. Kuisys, S. Baltulis, F. Damaševičius, V. Janulis, E. Šiaučiuvenienė, A. Krivickas, L. Pimpė, A. Vasiulis, E. Kurauskas, S. Gušcia, A. Plokštienė, J. Rupinskas, V. Bardauskaitė; \$3 A. Strimaitienė. \$50 Lietuvos laisvės iždai paaukojo O. Zamoiskienė, savo vyro C. Zamoiskio mirties metinėms paminėti. Viso \$930. Visiems aukotojams šiam kilniam tikslui nuoširdus ačiū.

A. Kramiliai
Tautos Fondo atstovybės ižd.

AUKOS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDUI

\$100 Nata Liutikaitė (780) NSW - jos mirusių tėvų atminimui. \$20 A.Savickienė (130) NSW. \$20 A.Gudelis (400) SA. A.A. Povilui Riškui Geelonge mirus vietoj gėlių: po \$10 O.Shredėris (184) ir S.Sutas (198). \$5 V.Aukštiejus (324). Ačiū už aukas.

Vincas Ališauskas
AL Fondo iždininkas

CANBERRA

L.K.V.S. Canberros „Ramovės“ Valdyba praneša, kad š.m. birželio mėn. 24. d. (šeštadienį) 2 val.p.p. Lietuvių klube yra šaukiamas visuotinis narių susirinkimas, kur bus renkama naujoji valdyba. Ramovėnai prašomi skaitlingai dalyvauti. Canberros „Ramovės“ V-ba.

ZIEMOS ENERGIJOS NUOLAIDA

Ar estate tinkamas gauti 15% nuolaidos?

Turintieji Commonwealth Health care ar Transporto nuolaidos kortelę yra tinkami 15% nuolaidai už namų elektros ir gazo 03 tarifą per 6 mėnesius nuo 1989 m. gegužės 22d.

Kas turi nuolaidos kortelę ir naudoja LPG gazą, taip pat gauna energijos nuolaidą.

Prašome susisiekti su savo vietos gazo ir elektros valdžia dėl tolimesnių informacijų ar su Industrijos, Technologijos ir Išteklių Departamentu.

Rūpestingas klientas - toks esate Jūs.

Vertėjų telefono tarnyba (03) 662 3000.

Gali informuoti Jus savo kalba,
tel. 412 8000 ar veltui: 008 133 014

